

ENIGE BESCHOUWINGEN EN GEGEVENS BETREFFENDE HET D.M.F.-GETAL

DOOR G. A. H. EIBRINK JANSEN

Van verschillende zijden is mij de vraag gesteld, hoe men tot berekening van het D.M.F.-getal kan komen.

In vorige artikelen heb ik uiteengezet wat men onder D.M.F.-getal verstaat, hoe het ontstaan is en welke hulp men ervan kan hebben.

In dit artikel wil ik trachten de vraagstellers over de techniek in te lichten en voor de vijfde maal enige overzichten publiceren.

Voor de telling heeft men een duidelijk schema nodig, waarop alle bevindingen kunnen worden genoteerd.

Wil men het D.M.F. bij een schooltandverzorgingsdienst bepalen, dan is het noodzakelijk alle verrichtingen, die elders gedaan zijn, ook op het schema aan te tekenen. Men kan over het hoe van mening verschillen, hoofdzaak is dat het geschiedt. Het is doelmatig de vullingen van de schooltandarts met cijfers en die van anderen met letters aan te geven. Men kan dan voor andere doeleinden twee rubrieken maken.

Voor het tellen van de gegevens en voor het rubriceren naar scholen, naar klassen, naar elementen zijn verzamelstaten noodzakelijk. Deze staten zijn in de praktijk van de D.M.F.-telling vervolmaakt. Om fouten en vermoeidheid van de telsters zoveel mogelijk te voorkomen zijn afstanden en kleur zorgvuldig gekozen. Zie I.

Het tellen zelf geschiedt door z.g. turven in de betrokken vakken, waarbij op bijgaand voorbeeld is te zien, dat voor die elementen welke het hoogste aantal turven opleveren ook de grootste ruimte is gelaten. De M_3 ontbreekt, omdat dit element bij de schooltandverzorging nog geen rol speelt.

De omljnde vakjes dienen om hierin het totaal van het aantal streepjes te plaatsen. De kolommen: vullingen eigen tandarts en blanco kaarten zijn voor andere doeleinden dan voor de D.M.F.-telling bedoeld. Iedere school krijgt een afzonderlijk formulier. Alle formulieren van een centrum worden bijeen gehouden en later getotaliseerd.

Deze totalen worden daarna weer centrumsgewijs gerangschikt en leveren dan het eindtotaal, waaruit het bekende overzicht wordt samengesteld.

Met het oog op de Hollerithtelling dient ieder centrum en ook iedere school een nummer te hebben. De klassen hebben uit de aard der zaak een nummer van 1 — 6.

De ponskaarten worden tenslotte geponst volgens de door de assistenten van de schooltandartsen in de omljnde vakjes gestelde getallen. Daarna worden met de Hollerith de combinaties gemaakt naar klassen en naar centra en tenslotte naar het totaal.

De omrekening in procenten dient ten slotte nog te geschieden om de D.M.F.-waarden te leren kennen.

Het kan voor kleine aantallen uit het hoofd geschieden. Voor grotere berekeningen echter is het noodzakelijk dit met een elektrische rekenmachine, waarmee delingen verricht kunnen worden, te doen. Geschikt is hiervoor de Numerica model 8811. Dit wat de techniek betreft.

Voor de vijfde maal publiceer ik nu mijn uitkomsten in de bijgevoegde overzichten.

In de staatjes vindt men:

- II. Een overzicht van het D.M.F. naar de elementen van het gebit gerangschikt, onderverdeeld naar de klassen en naar boven- en onderkaak. In het zelfde staatje ziet men rechts het D.M.F. per kind en per klas (leeftijdsgroep) ter vergelijking met de cijfers sedert 1951/52. Opvallend is, dat de M_2 in de onderkaak bij $1/5$ deel van de kinderen reeds aangetast blijkt te zijn, dat de cariës in de premolaren, zowel van boven- als onderkaak eigenlijk maar een ondergeschikte rol speelt, dat het bovenfront in gelijke mate als de premolaren blijkt te zijn aangetast, maar dat ondanks de jeugdige leeftijd, al is het maar $1/200$ deel van de jeugd van $12/13$ jaar, reeds cariës in het onderfront blijkt te hebben. Hopeloze gevallen!
Dat reeds in de 3e klasse incisivi in het onderfront blijken aangetast te zijn is wel te wijten aan een samengaan van lichamelijke en geestelijke degeneratieverschijnselen, waardoor in deze klasse kinderen uit een hogere leeftijdsgroep dan in deze klasse thuishoort werden aangetroffen.
- III. Een overzicht, waarin de gegevens van het vorige staatje zijn onderverdeeld naar de centra, dus naar de schooltandartsen. Hiernaast ziet men een kolom, waarin het vullingsgetal van de betrokken schooltandarts is gesteld naast het vullingsgetal, dat berekend is, door het aantal vullingen, dat bij het aantal niet-deelnemers in het betrokken centrum is gelegd door de particuliere of ziekenfondstandarts, te delen door de sterkte. Deze getallen bij elkaar opgeteld geven het juiste vullingsgetal voor het centrum. Opmerkelijk is, dat het tweede getal hoog is in aanmerking nemend, dat het aantal van deze patiëntjes slechts 10% is van de sterkte. Dat wij dit getal echter berekenen door te delen door de sterkte vindt zijn oorzaak in de moeilijkheid, dat het tot de onmogelijkheden behoort, uit elkaar te houden, welke kinderen alleen door de schooltandartsen, alleen door de particuliere tandartsen en door nu eens de schooltandarts, dan weer de eigen tandarts zijn behandeld.
- IV. Opmerkelijk is dat het D.M.F. weer hoger is geworden, dan het vorig jaar en indien we het vergelijken met 1951/52 is zelfs een groot verschil aanwezig.
Ook het percentage met een D.M.F. = 0 is weer afgenomen. De vraag doet zich voor of wij nog eens zullen beleven, dat geen kind de lagere school verlaat zonder ooit iets met de tandarts te maken te hebben gehad.

AANTAL D.M.F. ELEMENTEN
zeer zorgvuldig invullen

O.P.C.R.K. SCHOOL Koningin Emmakade 119

CURSUS 1959/60	CENTRUM 7	SCHOOL No. 124	AANTAL D.M.F. ELEMENTEN										VERZEEN ELKEN TANDARTS	BLANCO KAARTEN				
			zeer zorgvuldig invullen															
KLAS	TOTAAL																	
I	39																	
II	27																	
III	35																	
IV	36																	
V	36																	
VI	35																	

II. OVERZICHT VAN HET AANTAL D.M.F.-ELEMENTEN PER 100 KINDEREN

		Bovenkaak										Links				D.M.F. per kind en per klasse				
		Rechts					Links					6e kl.	5e kl.	4e kl.	3e kl.	2e kl.	1e kl.			
6e kl.	9.-	81.3	7.3	5.8	0.2	8.4	9.4	9.2	9.-	0.4	6.2	7.6	81.4	10.-	2.45					
5e kl.	3.7	77.2	4.2	3.9	0.2	5.6	6.9	6.5	5.7	0.2	3.8	4.5	77.7	4.1						
4e kl.	0.6	70.7	1.4	1.3	-	2.5	3.2	3.1	3.-	-	1.4	1.8	71.1	0.8	2.04	1.61				
3e kl.	-	63.-	0.4	0.3	-	0.9	1.5	1.7	1.1	-	0.3	0.4	63.-	0.1		1.33				
2e kl.	-	45.-	0.1	-	-	0.1	0.4	0.2	0.1	-	0.1	0.1	45.3	-			0.91			0.44
1e kl.	-	22.-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22.3	-						0.61
	M ₂	M ₁	P ₂	P ₁	C	I ₂	I ₁	I ₁	I ₂	C	P ₁	P ₂	M ₁	M ₂						
1e kl.	-	29.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31.4	-						1.13
2e kl.	0.2	55.4	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	0.1	56.8	0.1						
3e kl.	0.5	70.2	0.4	-	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1	-	-	0.4	72.1	0.4						
4e kl.	1.7	77.8	0.9	0.2	-	0.2	0.3	0.3	0.1	-	0.2	1.4	79.1	1.-	1.98	1.61	1.45			
5e kl.	10.-	83.9	3.3	0.7	-	0.3	0.6	0.5	0.2	-	0.2	4.-	84.8	10.-						
6e kl.	22.1	86.7	6.2	1.2	0.1	0.3	0.7	0.7	0.4	0.1	1.4	6.5	87.6	22.2	2.36					
Onderkaak																				
															4.81	4.02	3.22	2.78	2.04	1.05
															4.43	3.76	3.06	2.44	1.86	0.91
															4.32	3.37	2.86	2.32	1.57	0.80
															3.54	2.95	2.50	2.11	1.89	0.59
															3.04	2.44	2.16	1.82	1.34	0.55

Enige beschouwingen en gegevens betreffende het D.M.F.-getal

III. D.M.F. PER CENTRUM, PER KLAS, WAARNAAST DE VULLINGSGETALLEN
 ALS IN DE TOELICHTING BESCHREVEN

	klasse I	klasse II	klasse III	klasse IV	klasse V	klasse VI	Gemiddeld V.G. School- tandartsen	Gemiddeld V.G. Particu- liere en Zfds- tandartsen	Gemiddeld V.G. totaal
1c centrum	0.94	1.87	2.55	3.01	3.77	4.20	0.66	0.47	1.13
2c "	1.14	2.18	2.89	3.23	4.19	4.94	0.78	0.44	1.22
3c "	0.80	1.93	2.62	3.15	3.86	4.48	0.87	0.20	1.07
4c "	1.19	2.07	2.75	3.30	4.19	4.79	0.50	0.34	0.84
5c a "	0.65	1.46	2.43	2.83	3.53	4.12	0.32	0.58	0.90
5c b "	0.82	1.70	2.38	2.71	3.76	4.66	0.79	0.13	0.92
6c "	1.46	2.52	3.26	3.79	4.60	5.90	0.83	0.50	1.33
7c "	1.04	2.00	2.70	3.38	3.91	4.76	0.64	0.48	1.12
8c "	1.35	2.57	3.10	3.36	4.26	4.82	0.75	0.33	1.08
9c "	0.95	2.16	2.94	3.30	4.28	5.11	0.82	0.28	1.10
10c "	1.09	2.31	2.95	3.42	4.44	5.18	0.89	0.35	1.24
11c "	1.57	2.67	3.32	3.99	4.88	5.92	0.75	0.57	1.32
12c "	0.86	1.70	2.42	2.79	3.31	4.31	0.44	0.47	0.91
13c "	0.73	1.60	2.58	2.98	3.86	4.47	0.43	0.54	0.97
14c a "	1.27	2.27	3.00	3.38	3.53	5.00	0.86	0.35	1.21
14c b "	1.31	2.29	2.96	3.43	4.20	4.92	0.68	0.47	1.15
15c "	0.78	1.69	2.25	3.10	3.57	4.54	0.50	0.56	1.06
Gemiddelden uit bovenstaande gegevens berekend.	1.05	2.06	2.79	3.24	4.00	4.83	0.67	0.41	1.09
Gemiddelden volgens staatje I	1.05	2.04	2.78	3.22	4.02	4.81			

IV. PERCENTAGE MET EEN D.M.F. = 0

	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56
1e klasse	63.1%	69.-%	61.9%	57.4%	53.4%
2e klasse	42.7%	40.-%	36.5%	29.1%	26.6%
3e klasse	34.1%	23.-%	20.8%	17.-%	13.-%
4e klasse	26.-%	18.-%	12.7%	10.-%	8.3%
5e klasse	22.4%	15.-%	10.2%	6.7%	5.2%
6e klasse	16.6%	12.-%	7.6%	5.8%	3.5%